

MINISTERIE
VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

N. 2008 — 4074

[C — 2008/31578]

13 NOVEMBER 2008. — Ordonnantie betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

De Brusselse Hoofdstedelijk Regering,

HOOFDSTUK I. — *Algemene bepalingen*

Artikel 1. Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Doel

Art. 2. Deze ordonnantie heeft ten doel richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade om te zetten.

Definities

Art. 3. Voor de toepassing van deze ordonnantie verstaat men onder :

1. « milieuschade » :

a) schade aan beschermde soorten en natuurlijke habitats, namelijk elke schade die aanzienlijke negatieve gevolgen heeft voor het bereiken of handhaven van een gunstige staat van instandhouding van dergelijke habitats of soorten. De omvang van deze gevolgen wordt beoordeeld in verhouding tot de aanvankelijke toestand, rekening houdend met de criteria in bijlage I;

b) aan beschermde soorten en natuurlijke habitats toegebrachte schade ten gevolge van een daad van de exploitant waarvoor de betrokken instanties uitdrukkelijk toestemming hebben gegeven door of krachtens artikel 3 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 betreffende de bescherming van de wilde fauna en betreffende de jacht, en artikel 37 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur onverminderd artikel 5 van het besluit van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en fl ora die geen deel uitmaken van de reeds omschreven negatieve gevolgen;

c) schade aan wateren, namelijk elke schade die een aanzienlijke negatieve invloed heeft op de ecologische, chemische of kwantitatieve toestand of het ecologisch potentieel van de betrokken wateren, zoals omschreven door of krachtens artikel 5 en bijlage III van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid, met uitzondering van de negatieve gevolgen waarop artikel 64 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid en haar uitvoeringsbesluiten van toepassing is. Schade die een ernstige en negatieve invloed heeft op de ecologische, chemische of kwantitatieve toestand of het ecologisch potentieel van de grondwateren door het rechtstreeks of onrechtstreeks binnendringen van stoffen, preparaten, organismen of micro-organismen aan de oppervlakte of in de bodem zoals bepaald door of krachtens de ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems en haar uitvoeringsbesluiten. De omvang van deze gevolgen wordt beoordeeld in verhouding tot de aanvankelijke toestand, rekening houdend met de criteria in bijlage I;

d) bodemschade, namelijk elke bodemaantasting die rechtstreeks of onrechtstreeks schadelijk is of schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de mens of voor de ecologische, chemische of kwantitatieve toestand of voor het ecologische potentieel van de bodem en van de watermassa's doordat er rechtstreeks of onrechtstreeks stoffen, preparaten, organismen of micro-organismen aan de oppervlakte of in de bodem zijn binnengedrongen, zoals bepaald door of krachtens de ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems. De omvang van deze gevolgen wordt beoordeeld in verhouding tot de aanvankelijke toestand, rekening houdend met de criteria in bijlage I.

2. « schade » :

Een meetbare negatieve verandering in een natuurlijke rijkdom of een meetbare aantasting van een ecosysteemfunctie die rechtstreeks of onrechtstreeks optreedt.

3. « beschermde soorten en natuurlijke habitats » :

a) de soorten bedoeld in artikel 2 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 betreffende de bescherming van de wilde fauna en betreffende de jacht, in artikel 5 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur of opgesomd in bijlage II en bijlage IV van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora;

b) de habitats :

– De natuurlijke habitats opgesomd in bijlage I van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora.

– De habitats van de soorten bedoeld in artikel 2 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 betreffende de bescherming van de wilde fauna en betreffende de jacht of opgesomd in bijlage II van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora.

– De voortplantingsgebieden of de rustplaatsen van de soorten opgesomd in bijlage IV van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora.

– De gebieden van communautair belang voorgesteld aan en goedgekeurd door de Europese Commissie.

– De gebieden aangeduid als speciale beschermingszone overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora.

– De gebieden uitgeroepen tot natuurreserveaat of bosreserveaat krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur.

– De groengebieden, de zones met hoge biologische waarde, de parkgebieden, de bosgebieden, de gebieden met erfdiensbaarheden langs de randen van bossen en wouden, van het Gewestelijk Bestemingsplan (GBP).

4. « staat van instandhouding » :

a) met betrekking tot een natuurlijke habitat, het effect van de som van de invloeden die op de betrokken natuurlijke habitat en de daar voorkomende typische soorten inwerken en die de natuurlijke verspreiding, de structuur en de functies van die habitat evenals het voortbestaan van de betrokken typische soorten op het grondgebied van het Gewest op lange termijn negatief kunnen beïnvloeden.

De staat van instandhouding van een natuurlijke habitat wordt als « gunstig » beschouwd wanneer :

– het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de gedekte zones binnen dit natuurlijke verspreidingsgebied stabiel zijn of toenemen,

– de specifieke structuur en functies voor het behoud van de natuurlijke habitat op lange termijn bestaan en in een niet al te verre toekomst wellicht zullen blijven bestaan, en

– de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is zoals omschreven onder *b)*.

b) met betrekking tot een soort, de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en die op lange termijn gevolgen kunnen hebben voor de verspreiding en omvang van de populaties van die soort op het grondgebied van het Gewest.

De staat van instandhouding van een soort wordt als « gunstig » beschouwd wanneer :

– uit de gegevens van de populatiedynamiek van deze soort blijkt dat ze op lange termijn standhoudt als een levensvatbare component van haar natuurlijke habitat,

– het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort niet kleiner wordt en wellicht in een niet al te verre toekomst evenmin kleiner zal worden, en

– er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties die er voorkomen op lange termijn in stand te houden;

5. « water » :

Alle oppervlakte- en grondwater waarop de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid en de ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, van toepassing zijn.

6. « bodems » :

De bodem zoals bepaald in artikel 3, 1° van de ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems.

7. « exploitant » :

Iedere privé- of openbare natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroepsactiviteit verricht of controleert of die bij volmacht een doorslaggevende economische zeggenschap over de technische werking heeft gekregen, met inbegrip van de houder van een vergunning of toelating voor dergelijke activiteit of de persoon die dergelijke activiteit laat registreren of er kennis van geeft.

8. « beroepsactiviteit » :

Een in het kader van een economische activiteit, een zaak of een onderneming verrichte activiteit, het privé-, openbare, winstgevende of niet-winstgevende karakter ervan buiten beschouwing gelaten.

9. « emissie » :

Het lozen, in het milieu, van stoffen, preparaten, organismen of micro-organismen afkomstig van menselijke activiteiten.

10. « onmiddellijk dreiging van schade » :

Een voldoende waarschijnlijkheid dat zich in de nabije toekomst milieuschade zal voordoen.

11. « preventieve maatregelen » of « preventiemaatregelen » :

Iedere maatregel die wordt getroffen naar aanleiding van een gebeurtenis, daad of nalatigheid waardoor een onmiddellijke dreiging van milieuschade is ontstaan, teneinde deze schade te voorkomen of zo beperkt mogelijk te houden.

12. « herstelmaatregelen » :

Iedere maatregel of combinatie van maatregelen, met inbegrip van inperkende of overgangsmatregelen, gericht op het herstel, de rehabilitatie of de vervanging van de beschadigde natuurlijke rijkdommen of functies of op het verschaffen van een gelijkwaardig alternatief voor deze rijkdommen of functies, zoals voorzien in bijlage II.

13. « natuurlijke rijkdom » :

De beschermde soorten en natuurlijke habitats, de wateren en bodems.

14. « functies en ecosysteemfuncties » :

De functies die een natuurlijke rijkdom vervult ten voordele van een andere natuurlijke rijkdom of het publiek.

15. « aanvankelijke toestand » :

De toestand van de natuurlijke rijkdommen en functies, op het ogenblik dat de schade zich voordoet, waarin ze zich zouden hebben bevonden mocht de schade zich niet hebben voorgedaan, geraamd aan de hand van de beste beschikbare informatie.

16. « regeneratie », met inbegrip van « natuurlijke regeneratie » :

Bij water en beschermde soorten en natuurlijke habitats, de terugkeer van de beschadigde natuurlijke rijkdommen of aangetaste functies in hun aanvankelijke toestand en bij bodemschade, het wegwerken van alle risico's die ernstige negatieve gevolgen hebben voor de gezondheid van de mens.

17. « natuurlijke regeneratie » :

Regeneratie zonder rechtstreekse menselijke tussenkomst in het herstelproces.

18. « kosten » :

De kosten verantwoord door de noodzaak om een correcte en doeltreffende toepassing van deze ordonnantie te garanderen, met inbegrip van de kosten voor de raming van de milieuschade, de onmiddellijke dreiging van zulke schade, de alternatieve maatregelen, evenals de administratieve, gerechts- en uitvoeringskosten, de kosten voor gegevensverzameling en de andere algemene kosten, en de toezichts- en follow-upkosten.

19. « De bevoegde instantie » :

De personen die zijn aangeduid om de passende maatregelen te treffen voor de toepassing van de door deze ordonnantie voorziene regels overeenkomstig artikel 7 van deze ordonnantie.

20. « De Minister » :

De Minister van Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Toepassingsgebied

Art. 4. Deze ordonnantie is van toepassing :

a) op milieuschade die wordt veroorzaakt door een van de beroepsactiviteiten opgesomd in bijlage III, alsook op een onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van een van die activiteiten;

b) op schade aan beschermde soorten en natuurlijke habitats die wordt veroorzaakt door een andere dan de in bijlage III opgesomde beroepsactiviteiten, en op een onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van een van die activiteiten, wanneer de exploitant een fout of nalatigheid kan worden verweten.

Verhouding tot andere wetgevingen

Art. 5. § 1. Deze ordonnantie is van toepassing onverminderd een strengere wetgeving betreffende het voorkomen en herstellen van milieuschade teweeggebracht door een van de beroepsactiviteiten die onder het toepassingsgebied van deze ordonnantie vallen.

§ 2. Deze ordonnantie regelt het recht op schadevergoeding na schade veroorzaakt aan personen en goederen of een onmiddellijke dreiging van dergelijke schade niet, en doet geen afbreuk aan de wetgevingen die er betrekking op hebben.

§ 3. Deze ordonnantie doet geen afbreuk aan de wettelijke bepalingen die de toegang tot de rechter regelen, aan deze die de uitputting van de administratieve mogelijkheden tot beroep vóór het aanspannen van een gerechtelijke beroepsprocedure regelen en aan deze die de regels die betrekking hebben op jurisdictieconflicten bepalen.

§ 4. Deze ordonnantie belemmert de goedkeuring van passende maatregelen niet, met name het verbod op de dubbele terugvordering van de kosten, wanneer een dubbele terugvordering zou kunnen plaatsvinden na gelijktijdige acties gevoerd door een bevoegde instantie overeenkomstig deze ordonnantie en door een persoon wiens bezittingen door de milieuschade zijn getroffen.

§ 5. Deze ordonnantie is van toepassing onverminderd de wettelijke of reglementaire bepalingen betreffende de toerekening van de kosten bij door verschillende partijen veroorzaakte schade en hoofdelijke aansprakelijkheid, inzonderheid de wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken.

§ 6. Deze ordonnantie is van toepassing onverminderd de federale wetgeving met betrekking tot de civiele bescherming, brand, dringende medische hulp en preventie van grote ongevallen.

§ 7. Deze ordonnantie is van toepassing onverminderd het recht van de exploitant om zijn aansprakelijkheid te beperken overeenkomstig het Verdrag betreffende de beperking van aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976 en goedgekeurd door de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake zeevaart en haar uitvoeringsbesluiten, met inbegrip van iedere toekomstige wijziging van deze wetgeving.

Uitsluitingen

Art. 6. § 1. Deze ordonnantie is niet van toepassing op milieuschade of een onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van :

a) een gewapend conflict, vijandelijkheden, burgeroorlog of oproer;

b) een natuurverschijnsel dat uitzonderlijk, onafwendbaar en onontkoombaar is. Worden met name als uitzonderlijk, onafwendbaar en onontkoombaar beschouwd, de natuurverschijnselen bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen en geïdentificeerd overeenkomstig artikel 2, § 2, van deze wet.

§ 2. Deze ordonnantie is niet van toepassing op milieuschade of een onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van een incident waarvoor de aansprakelijkheid of schadevergoeding binnen het toepassingsgebied van een van de hierna opgesomde internationale verdragen valt, met inbegrip van iedere toekomstige wijziging aan deze verdragen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van kracht zijn :

a) Internationaal Verdrag van 27 november 1992 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door olie;

b) Internationaal verdrag van 27 november 1992 ter oprichting van een Internationaal Fonds voor de vergoeding van schade door verontreiniging door olie.

§ 3. Deze ordonnantie is niet van toepassing op nucleaire milieurisico's en -schade of de onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van activiteiten waarop het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie van toepassing is of ten gevolge van een incident of activiteit waarvoor de aansprakelijkheid of schadevergoeding binnen het toepassingsgebied van een van de hierna opgesomde internationale verdragen valt, met inbegrip van iedere toekomstige wijziging van deze verdragen :

a) Verdrag van Parijs van 29 juli 1960 betreffende wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie en het aanvullende verdrag van Brussel van 31 januari 1963;

b) Verdrag van Wenen van 21 mei 1963 betreffende wettelijke aansprakelijkheid voor kernschade;

c) Verdrag van 12 september 1997 betreffende aanvullende vergoeding voor kernschade;

d) Gezamenlijk protocol van 21 september 1988 betreffende de toepassing van het Verdrag van Wenen en het Verdrag van Parijs;

e) Overeenkomst van Brussel van 17 december 1971 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid betreffende vervoer over zee van nucleaire stoffen.

§ 4. Deze ordonnantie is alleen van toepassing op milieuschade of op de onmiddellijke dreiging van dergelijke schade ten gevolge van diffuse verontreiniging waarbij een oorzakelijk verband kan worden gelegd tussen de schade en de activiteiten van de verschillende exploitanten.

§ 5. Deze ordonnantie is niet van toepassing op activiteiten die hoofdzakelijk in het belang van de landsverdediging of de internationale veiligheid worden uitgeoefend en evenmin op activiteiten die uitsluitend ten doel hebben bescherming tegen natuurrampen te bieden.

§ 6. Deze ordonnantie is niet van toepassing :

a) op schade veroorzaakt door een emissie, een gebeurtenis die of een incident dat zich vóór 30 april 2007 heeft voorgedaan;

b) op schade veroorzaakt door een emissie, een gebeurtenis die of een incident dat zich na 30 april 2007 heeft voorgedaan wanneer ze het gevolg is van een specifieke activiteit die vóór voormelde datum werd beoefend en volbracht;

c) op schade wanneer sinds de emissie, de gebeurtenis of het incident waarvan ze het gevolg is, meer dan dertig jaar is verstreken.

HOOFDSTUK II. — *Bevoegde instantie*

Art. 7. § 1. De bevoegde instantie is, binnen de grenzen van haar bevoegdheden en onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende de wettelijke aansprakelijkheid, belast met het aanduiden van de exploitant die de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van schade heeft veroorzaakt.

Ze is eveneens, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, belast met het beoordelen van de omvang van de milieuschade en het bepalen van de herstelmaatregelen die moeten worden getroffen gelet op de beginselen vermeld in bijlage I en bijlage II, evenals met het ramen van de kosten van deze maatregelen. Te dien einde, kan ze de betrokken exploitant vragen dat hij zelf een raming maakt en alle nodige informatie en gegevens verstrekt.

§ 2. Wanneer zich meerdere gevallen van milieuschade hebben voorgedaan en de bevoegde instantie er niet voor kan zorgen dat de noodzakelijke herstelmaatregelen gelijktijdig worden genomen, kan de bevoegde instantie bepalen welk geval van milieuschade eerst moet worden hersteld. Bij het nemen van deze beslissing houdt de bevoegde instantie onder meer rekening met de aard, de omvang en de ernst van de milieuschade en met de mogelijkheid van natuurlijke regeneratie. Er moet ook rekening worden gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

§ 3. De bevoegde instantie nodigt de in artikel 14 van deze ordonnantie bedoelde personen en in ieder geval de personen op wier terrein herstelmaatregelen zouden moeten worden toegepast uit om opmerkingen te formuleren en houdt rekening met deze opmerkingen.

§ 4. De bevoegde instantie kan de uitvoering van de nodige preventie- of herstelmaatregelen aan derden delegeren of opleggen.

§ 5. Iedere beslissing die krachtens deze ordonnantie wordt genomen en die preventie- of herstelmaatregelen oplegt, vermeldt de precieze redenen waarop ze gebaseerd is. Dergelijke beslissing wordt onverwijld meegedeeld aan de betrokken exploitant, die tegelijkertijd op de hoogte wordt gebracht van de rechtsmiddelen en beroepstermijnen waarover hij beschikt.

§ 6. De Regering duidt de bevoegde instantie(s) in de zin van deze ordonnantie aan. De Regering legt binnen een termijn van drie jaar vanaf de inwerkingtreding van deze ordonnantie een methodologie vast voor de evaluatie van de milieuschade, de bepaling van de herstelmaatregelen en de raming van de kosten die gepaard gaan met deze maatregelen.

HOOFDSTUK III. — Preventie- en herstelmaatregelen

Preventieacties

Art. 8. § 1. De exploitant treft onverwijld de nodige preventieve maatregelen wanneer zich nog geen milieuschade heeft voorgedaan maar een onmiddellijke dreiging bestaat dat dergelijke schade zich voordoet.

§ 2. Wanneer een onmiddellijke dreiging van milieuschade ondanks de door de betrokken exploitant genomen preventieve maatregelen niet verdwijnt, is deze verplicht om de bevoegde instantie zo spoedig mogelijk van alle relevante aspecten op de hoogte te brengen.

§ 3. De bevoegde instantie kan te allen tijde, binnen de grenzen van haar bevoegdheden en mits inachtneming van artikel 5, § 6, van deze ordonnantie :

a) de exploitant verplichten informatie te verstrekken telkens als een onmiddellijke dreiging van milieuschade zich voordoet of in geval dergelijke onmiddellijke dreiging wordt vermoed;

b) de exploitant verplichten de nodige preventieve maatregelen te treffen;

c) de exploitant de instructies geven die bij het treffen van de nodige preventieve maatregelen moeten worden gevolgd; of

d) zelf de nodige preventieve maatregelen nemen. De bevoegde overheid verhaalt de kosten die zij gedragen heeft overeenkomstig artikel 12 van deze ordonnantie.

§ 4. Als de exploitant de verplichtingen bepaald in § 1 of § 3, b) of c) niet nakomt, als hij niet kan worden geïdentificeerd of als hij krachtens artikel 13 van deze ordonnantie de kosten niet moet dragen, kan de bevoegde instantie, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, zelf de nodige preventieve maatregelen treffen.

Herstelmaatregelen

Art. 9. § 1. Wanneer er zich milieuschade heeft voorgedaan, brengt de exploitant onverwijld de bevoegde instantie op de hoogte van alle relevante aspecten van de toestand en treft hij :

a) alle praktische maatregelen om de betrokken verontreinigende stoffen en/of enige andere schadefactor onmiddellijk te bestrijden, in te perken, te verwijderen of te behandelen, teneinde nieuwe milieuschade en negatieve gevolgen voor de gezondheid van de mens of aantasting van de functies te beperken of te voorkomen; en

b) de nodige herstelmaatregelen overeenkomstig artikel 7, § 2 en § 3.

§ 2. De bevoegde instantie kan te allen tijde, binnen de grenzen van haar bevoegdheden en mits inachtneming van artikel 5, § 6 van deze ordonnantie :

a) de exploitant verplichten aanvullende informatie te verstrekken over de schade die zich heeft voorgedaan;

b) zelf alle praktische maatregelen treffen of de betrokken exploitant dienaangaande instructies geven om de betrokken verontreinigende stoffen en/of enige andere schadefactor onmiddellijk te bestrijden, in te perken, te verwijderen of te beheren, teneinde nieuwe milieuschade en negatieve gevolgen voor de gezondheid van de mens of aantasting van de functies te beperken of te voorkomen;

c) de exploitant verplichten de nodige herstelmaatregelen te treffen;

d) de exploitant instructies geven die hij met betrekking tot de te treffen nodige herstelmaatregelen moet volgen; of

e) zelf de nodige herstelmaatregelen treffen.

De bevoegde overheid verhaalt de kosten die zij gedragen heeft overeenkomstig artikel 12 van deze ordonnantie.

§ 3. Als de exploitant de verplichtingen bepaald in § 1 of § 2, b), c) of d) niet nakomt, als hij niet kan worden geïdentificeerd of als hij krachtens artikel 13 van deze ordonnantie de kosten niet moet dragen, kan de bevoegde instantie, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, zelf de nodige preventieve maatregelen treffen.

§ 4. De exploitanten bepalen overeenkomstig bijlage II de mogelijke herstelmaatregelen en leggen ze ter goedkeuring aan de bevoegde instantie voor, tenzij de bevoegde instantie krachtens artikel 9, § 2, e) en 9, § 3, zelf maatregelen heeft getroffen.

§ 5. De door de bevoegde instantie overeenkomstig artikel 8, § 3, en § 4 en artikel 9, § 2 en § 3 getroffen maatregelen, worden getroffen onverminderd de aansprakelijkheid van de betrokken exploitant overeenkomstig deze ordonnantie en onverminderd artikel 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

HOOFDSTUK IV. — Preventie- en herstelkosten

Beginsel

Art. 10. De exploitant draagt de kosten voor de overeenkomstig deze ordonnantie getroffen preventie- en herstelmaatregelen.

Art. 11. Toerekening van de kosten bij door verschillende partijen veroorzaakte schade

Wanneer schade of de onmiddellijke dreiging van deze schade is veroorzaakt door verschillende exploitanten, zijn deze er hoofdelijk toe gehouden de kosten voor de ondernomen preventie- en herstelmaatregelen te dragen.

Art. 12. Modaliteiten en termijnen om de kosten terug te vorderen

§ 1. Behoudens artikel 13 en onverminderd artikel 11, vordert de bevoegde instantie met name via een waarborgsom of andere passende waarborgen bij de exploitant die de schade of de onmiddellijke dreiging van schade heeft veroorzaakt de kosten terug die ze heeft gedragen voor de krachtens deze ordonnantie ondernomen preventie- of herstelmaatregelen. De Regering bepaalt de financiële waarborgen die passend worden geacht en legt de regels in verband met de uitoefening van dit terugvorderingsrecht vast.

§ 2. De bevoegde instantie kan beslissen om de gedragen kosten niet volledig terug te vorderen wanneer de daartoe benodigde uitgaven hoger zijn dan het terug te vorderen bedrag of wanneer de exploitant niet kan worden geïdentificeerd.

§ 3. De bevoegde instantie is gerechtigd om tegen de exploitant of, indien van toepassing, een derde die de schade of de onmiddellijke dreiging van schade heeft veroorzaakt, een proces aan te spannen om de kosten met betrekking tot alle uit hoofde van deze ordonnantie genomen maatregelen terug te vorderen binnen een periode van vijf jaar vanaf de datum waarop de maatregelen geheel zijn voltooid of de datum waarop de aansprakelijke exploitant of derde is geïdentificeerd, de meest recente datum wordt in aanmerking genomen.

Verweermiddelen

Art. 13. § 1. De exploitant is niet verplicht de kosten te dragen van de preventie- of herstelmaatregelen die overeenkomstig deze ordonnantie worden getroffen als hij kan bewijzen dat de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van dergelijke schade :

a) veroorzaakt is door een derde ondanks passende veiligheidsmaatregelen;

of

b) het gevolg is van het opvolgen van een bevel of instructie van een overheidsinstantie, tenzij het een bevel of instructie betreft naar aanleiding van een emissie of incident veroorzaakt door activiteiten van de exploitant zelf.

§ 2. De exploitant is niet verplicht de kosten te dragen van de herstelmaatregelen die in toepassing van deze ordonnantie getroffen worden indien hij kan bewijzen dat hij geen fout of nalatigheid heeft begaan en dat de milieuschade veroorzaakt is door :

a) een emissie of een gebeurtenis uitdrukkelijk toegestaan is met naleving van alle voorwaarden die verband houden met een op de datum van de emissie of de gebeurtenis van toepassing zijnde vergunning die uitgereikt of verlengd werd krachtens de in bijlage III bedoelde wetgevende en reglementaire bepalingen voor de exploitatie van een hierin opgenomen activiteit;

b) een emissie of een activiteit of elke aanwending van een product in het kader van een activiteit waarvan de exploitant kan bewijzen dat deze niet beschouwd was als vatbaar voor het aanrichten van milieuschade in het licht van de stand van de wetenschappelijke en technische kennis op het ogenblik dat de emissie of de activiteit plaatsvond.

§ 3. De Regering legt de modaliteiten vast volgens welke de exploitant de kosten die hij heeft gemaakt maar die hij krachtens § 1 en § 2 van dit artikel niet moet dragen, kan terugvorderen.

§ 4. De door de bevoegde instantie overeenkomstig artikel 8, § 3 en § 4 en artikel 9, § 2 en § 3, getroffen maatregelen, doen geen afbreuk aan de aansprakelijkheid van de betrokken exploitant overeenkomstig deze ordonnantie en evenmin aan artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

HOOFDSTUK V. — *Verzoek tot maatregelen*

Art. 14. § 1. Iedere natuurlijke of rechtspersoon die een belang heeft bij de besluitvorming inzake milieuschade, die met name milieuschade lijdt of dreigt te lijden, is gerechtigd om bij de bevoegde instantie opmerkingen in te dienen betreffende gevallen van milieuschade of onmiddellijke dreiging van dergelijke schade waarvan hij kennis heeft en heeft het recht om de bevoegde instantie te verzoeken, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, krachtens deze ordonnantie maatregelen te treffen.

Iedere vereniging die op het grondgebied van het Gewest ijvert voor de bescherming van het leefmilieu, wordt geacht een belang te hebben op voorwaarde dat :

- de vereniging is opgericht als een VZW;
- de VZW al bestond vóór de datum waarop de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van schade zich heeft voorgedaan;
- het statutair doel van de VZW bescherming van het leefmilieu is;
- het belang waarvan de schade in het verzoek tot maatregelen wordt aangevoerd, past in het kader van het statutair doel van de VZW, zoals blijkt op de datum waarop de schade of de onmiddellijke dreiging van schade zich heeft voorgedaan.

Deze bepaling is van toepassing onverminderd het vorderingsrecht bepaald door de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu.

§ 2. Het verzoek tot maatregelen gaat vergezeld van de relevante informatie en gegevens ter ondersteuning van de opmerkingen die met betrekking tot de milieuschade in kwestie worden voorgelegd.

§ 3. Wanneer het verzoek tot maatregelen en de bijbehorende opmerkingen en gegevens op aannemelijke wijze aangeven dat er milieuschade is, onderzoekt de bevoegde instantie deze opmerkingen en dit verzoek tot maatregelen.

In dat geval, biedt de bevoegde instantie de betrokken exploitant de gelegenheid om zijn standpunt met betrekking tot het verzoek tot maatregelen en de bijbehorende opmerkingen kenbaar te maken overeenkomstig de door de Regering vastgelegde vormen en termijnen.

§ 4. De bevoegde instantie brengt de personen bedoeld in §1 die opmerkingen hebben ingediend zo spoedig mogelijk en uiterlijk een maand na ontvangst van het verzoek op de hoogte van haar beslissing om al dan niet op te treden, met vermelding van de redenen waarop haar beslissing is gebaseerd.

§ 5. De kennisgeving van de met redenen omklede beslissing van de bevoegde instantie vermeldt de rechtsmiddelen en beroepstermijnen waarvan ze het voorwerp kan zijn, evenals de modaliteiten voor het indienen van dit beroep.

§ 6. De Regering legt de vormregels en de modaliteiten vast voor de indiening en het onderzoek van de op basis van dit artikel ingediende verzoeken tot maatregelen.

HOOFDSTUK VI. — *Beroepsprocedure*

Art. 15. § 1. De personen bedoeld in artikel 14, § 1 van deze ordonnantie kunnen bij het Milieucollege een beroepsprocedure aanspannen tegen de beslissingen, daden of het verzuim van de bevoegde instantie krachtens deze ordonnantie.

§ 2. De personen bedoeld in artikel 14, § 1 van deze ordonnantie kunnen bij de Regering een beroepsprocedure aanspannen tegen de beslissingen van het Milieucollege bedoeld in § 1.

§ 3. De Regering legt de beroepsprocedure vast.

HOOFDSTUK VII. — *Tussengewestelijke en internationale samenwerking*

Art. 16. § 1. Wanneer milieuschade gevolgen heeft of kan hebben voor verschillende Lidstaten of verschillende Gewesten, waaronder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, werkt de bevoegde instantie samen met de andere Lidstaten van de Europese Unie of Gewesten, met name door een passende informatie-uitwisseling, om ervoor te zorgen dat de nodige preventie- of herstelmaatregelen en, al naargelang het geval, herstelmaatregelen met betrekking tot de milieuschade worden getroffen.

§ 2. Wanneer dergelijke milieuschade zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voordoet, verstrekt de bevoegde instantie voldoende informatie aan de Lidstaten of Gewesten die mogelijk zijn getroffen.

§ 3. Wanneer de bevoegde instantie milieuschade vaststelt die is veroorzaakt buiten het grondgebied waarvoor ze bevoegd is, meldt ze dit aan de Europese Unie en iedere andere betrokken Lidstaat of ieder andere betrokken Gewest; ze kan aanbevelingen doen betreffende preventie- of herstelmaatregelen die moeten worden getroffen en kan overeenkomstig deze ordonnantie de kosten die ze heeft gemaakt voor preventie- of herstelmaatregelen trachten terug te vorderen.

§ 4. Deze samenwerking doet geen afbreuk aan de bestaande samenwerkingsvormen.

HOOFDSTUK VIII. — *Sancties*

Art. 17. § 1. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en een boete van 62,5 tot 625 euro of één van beide straffen, de exploitant die :

a) de informatieverplichtingen bedoeld in artikel 8, § 2 en 9, § 1 niet nakomt;

b) na regelmatig te zijn verzocht om deze te verstrekken, de informatie die hem krachtens artikel 8, § 3, a) en 9, § 2, a) is gevraagd, niet overmaakt;

c) geen passende financiële waarborg stelt overeenkomstig artikel 12, § 1.

§ 2. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en een boete van 625 tot 62.500 euro of één van beide straffen, de exploitant die :

a) de maatregelen die de bevoegde instantie hem krachtens artikel 7, § 5, 8, § 3, b), 9, § 2, b) en c), heeft opgelegd, niet uitvoert;

b) de verplichtingen om de maatregelen bedoeld in artikel 8, § 1 en 9, § 1, a) en b), te treffen, niet nakomt;

c) de instructies die hij krachtens artikel 8, § 3, c), 9, § 2, b) en 9, § 2, d), heeft gekregen, miskent;

d) zich niet houdt aan de verplichting om de mogelijke herstelmaatregelen bedoeld in artikel 9, § 4, voorafgaandelijk voor te leggen.

HOOFDSTUK IX. — *Wijzigingsbepalingen*

Art. 18. De ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing inzake leefmilieu wordt als volgt gewijzigd :

1° In artikel 2, worden de woorden « 18° de ordonnantie van 31 januari 2008 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en met betrekking tot de flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto » vervangen door de woorden « 20° de ordonnantie van 31 januari 2008 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en met betrekking tot de flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto ».

2° Artikel 2 wordt als volgt aangevuld :

« 21° de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade ».

3° In artikel 32, worden de woorden « 14° in de zin van de ordonnantie van "...» houdende de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen » vervangen door de woorden « 13° in de zin van de ordonnantie van 7 juni 2007 betreffende de energetische prestatie en het binnenklimaat van gebouwen ».

4° Artikel 32 wordt als volgt aangevuld :

« 14° in de zin van de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade :

a) zijn verplichtingen inzake informatie bedoeld bij artikelen 8, § 2, en 9, § 1, niet nakomt;

b) hoewel regelmatig verzocht om ze te geven, zich onthoudt van het verstrekken van de informatie die hem werden gevraagd krachtens artikelen 8, § 3, a) en 9, § 2, a);

c) geen gepaste financiële waarborg stelt overeenkomstig artikel 12, § 1. »

5° Artikel 33 wordt als volgt aangevuld :

« 15° in de zin van de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade :

a) niet de hem door de bevoegde overheid krachtens artikelen 7, § 5, 8, § 3, b), 9, § 2, b) en c), opgelegde maatregelen uitvoert;

b) niet de verplichtingen nakomt om maatregelen te nemen zoals bedoeld in artikelen 8, § 1, en 9, § 1, a) en b);

c) de instructies miskent om maatregelen te nemen zoals bedoeld in artikelen 8, § 3, c), 9, § 2, b) en 9, § 2, d);

d) de verplichting om voorafgaand de mogelijke herstelmaatregelen bedoeld in artikel 9, § 4, voor te leggen niet naleeft. ».

HOOFDSTUK X. — *Inwerkingtreding*

Art. 19. Deze ordonnantie treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.